

Bjørumdammen må bevares og settes i stand

Ulf Kristensen, Bærum Natur- og friluftsråd, Morten Heldal Haugerud, Skui Vel og Bo Wingård Bærum Elveforum

Statens Vegvesen (SVV) ønsker å legge ned Bjørumdammen. De eier den, men har ikke damanlegg i sin portefølje, og ønsker ikke å drifte og vedlikeholde damkonstruksjoner. Bjørum sag (ruin av bygg og dam med tilhørende anlegg) har middels kulturhistorisk verdi. Ulempene med å rive dammen er at dette vil påvirke kulturminner og kulturmiljø i middels negativ grad. Fordelene med å legge ned dammen er at en hindring for fisken fjernes. SVV mener at fordelene er større en ulempene.

Dette synes vi ikke særlig om. Som et isolert objekt kan vi være enige i at Bjørumdammen har en middels kulturhistorisk verdi. Men Bjørumdammen representerer en betydelig kulturhistorisk verdi. I Kjaglidalen har der vært bosettinger siden 1600-tallet. Bosetterne jobbet som skogsarbeidere. De bodde på husmannsplassene Mastekastet, Nordre Kjaglia, Kjaglienga og Søndre Kjaglia. Tømmer fra Krokskogen og Kjaglidalen ble fløtet nedover i Isielva.

I 1853 ble Bjørumdemningen bygget. Hensikten var å få en dam der man kunne lagre tømmeret før det ble saget på Bjørumsaga og høvlet på høvleriet. I tillegg til Bjørumdemningen ble det bygget demninger i Aurevann og Niskinnvann, slik at man fikk mere vann tilgjengelig i fløtningstiden. Når tiden var inne ble demningene åpnet slik at man fikk nok vann i Isielva til å fløte tømmer fra Krokskogen og Kjaglia nedover til Bjørumsaga. På stedet lå det også et hus for sagmesteren, og det hørte med litt jord. Det var fjøs og stall til en hest og et par kyr. Da omgangsskolen opphørte i 1866, leide kommunen rom til skole for barna fra Bjørumskogen hos fullmektigen på Bjørum sag. Skolen holdt til her til Bjørum skole på Sølvhølsbråtan sto ferdig i 1880. Skui skole avløste Bjørum skole i 1901

Demningen er et godt eksempel på dambygging midt på 1800-tallet med tilhugde tilpassede stein som gir god tetning og holdbarhet. Demningen hindret at rekved som kom med flom skulle komme videre nedover i Isielva.

Virksomheten ved Bjørumsaga ble nedlagt i 1964. Siden den tid har Bjørumdammen blitt fylt opp med trær, kvister, sand og grus som har blitt ført nedover Isielva. I dag er Bjørumsaga borte. Ingen tok vare på den. I høst falt taket sammen på sagmesterboligen, den forsvinner sikkert i løpet av vinteren.

Bærum kommune setter ut plommeseekyngel av laks og sjøørret i hele Isielva ovenfor Bjørumdammen. Vi har full forståelse for at det kan være riktig å ta Kjaglidalen også i bruk som et naturlig gyte- og oppvekstområde for fisk. Men dette lar seg gjøre ved å bygge en fisketrapp. SVV bygget fisketrapp i Dælibekken for et par år siden, et flott anlegg der sjøørret igjen kan komme seg oppover i bekken.

Bjørumdammen og den flotte steindemningen ligger i inngangen til Kjaglidalen. Dammen er mer synlig og tilgjengelig enn mange andre dammer i Marka. Her kan vi få et flott natur- og friluftsområde i inngangen til dalen. En ny tursti over demningen og opp til turstien langs Fiskesleåsen (ca. 40 m) hadde være et flott bidrag for en alternativ rundtur for vandring i Kjaglidalen. Her kan det bli plass til hvilebenk og en informasjonstavle for Kjaglidalens kulturhistorie.

Bjørumdammen vil fortsatt beholde sin rolle som fangdam for rekved, som ellers vil sette seg fast lenger ned i Isielva ved flom, med fare for at broer ryker og skadeflom oppstår.

Vår oppfordring til SVV: Restaurer Bjørumdammen, sett demningen i stand, og gi oss et trivelig sted for kulturhistorie, friluftsliv og naturopplevelse!